

Wat de *Military Intelligence* betreft, hebben wij tot dusver slechts melding gemaakt van *MI-5* en *MI-6* – wij moeten evenwel ook *MI-9* noemen: een aparte dienst welks taak het was, ten behoeve van geïsoleerde Geallieerde militairen of Geallieerde krijgsgevangenen ontsnappingslijnen in bezet Europa op te bouwen. Voor dat werk werd een eerste grondslag gelegd in september '39 maar het breidde zich in de zomer van '40 belangrijk uit toen men in Londen aannam dat zich in België en Frankrijk nog duizenden Britse militairen bevonden die de Duitsers niet in handen waren gevallen. *MI-9* ging voor het opbouwen van ontsnappingslijnen talrijke eigen geheime agenten droppen. Ook onder hen zijn Nederlanders geweest; wij zullen hier later in dit hoofdstuk nadere bijzonderheden over geven.

Wij voegen nog toe dat de Nederlandse geheime diensten in Londen pas in een laat stadium iets te maken hebben gehad met de geheime dienst van de Verenigde Staten en niets met die van de Sowjet-Unie.

Tot oprichting van een kern van een Amerikaanse geheime dienst kwam het pas in juli '41. Natuurlijk werden ook voordien door diverse Amerikaanse militaire en niet-militaire instanties geheime inlichtingen ingewonnen, maar dat geschiedde ongecoördineerd. In juli '41 evenwel gaf president Roosevelt aan een vertrouweling die reeds belangrijke geheime missies voor hem uitgevoerd had, *Colonel William Donovan*, opdracht, het inwinnen van die inlichtingen te systematiseren en te coördineren, vooral voorzover zij betrekking hadden op de militaire strategie. Donovan vormde er in Washington een apart bureau voor dat in juni '42 *Office of Strategic Services* (OSS) genoemd werd. OSS werd onder de Amerikaanse *Joint Chiefs of Staff* geplaatst en ontwikkelde zich tot een dienst waaraan uiteindelijk meer dan tienduizend krachten verbonden waren. Die dienst had grote aparte afdelingen voor *Intelligence*, *Operations* en *Research*. Hij combineerde de functies welke in Engeland door *MI-6*, de *Special Operations Executive* en, voorzover het 'zwarte' propaganda betrof, de *Political Warfare Executive* vervuld werden. OSS had bureaus in tal van landen. Er was er ook een in Londen dat met de Nederlandse geheime diensten contact onderhield; dat bureau zond evenwel vóór de hongerwinter geen eigen agenten naar Nederland – het heeft er in samenwerking met het Bureau Inlichtingen van januari tot maart '45 veertien uitgezonden; op die missies komen wij in deel 10 terug.

Wat de Russische geheime dienst betreft: deze heeft, zoals wij al in deel 5 vermeldden, ten behoeve van het inlichtingenwerk in Nederland in de zomer van '42 met steun van *MI-6* drie in Moskou opgeleide agenten via Engeland gedropt: de drie-en-zestigjarige ex-predikant J. W. Kruyt en zijn zoon Nico, alsmede een Duitser, Bruno Kühn. De ex-predikant brak bij de parachutelanding (die in België plaatsvond) een been, werd enkele dagen later gear-